

УДК 378.11

О.В. Бухало, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Проблемам підвищення ефективності управління якістю вищої освіти присвячені роботи багатьох українських та зарубіжних вчених. Після проголошення Україною курсу на європейську інтеграцію ці питання стали надзвичайно актуальними. Слід відмітити наукові напрацювання В. Кремена, Ю. Ковбасюк, К. Ващенко, Ю. Сурміна, Т. Шанскової, О. Галіцян.

Однак, на сьогодні багато питань щодо управління якістю вищої освіти залишилося, на наш погляд, недостатньо висвітленими, тому увагу хотілось би сконцентрувати на визначенні ефективності підготовки фахівців закладами вищої освіти. Як відомо, у країнах Європейського союзу велика увага приділяється адаптації освітньої системи до досягнень науково-технічного прогресу та практичних змін умов виробництва. Слід відмітити, що освіта повинна бути доступною для всіх соціальних груп населення і разом з тим надавати комерційні послуги, бо інвестування в освіту є рушійною силою економічного зростання [1].

Перш за все, зупинимось на з'ясуванні поняття «якість освіти». Існує чимало трактувань цього поняття, так Т. Шанскова під якістю освіти вважає соціальну категорію, яка визначає «стан і результативність процесу освіти в суспільстві, його відповідність потребам і очікуванням суспільства у розвитку й формуванні громадянських, побутових та професійних компетенцій особистості» [2, с. 98]. Ми цілком погоджуємося з визначенням науковця і вважаємо, що якісною може бути така освіта, яка сприяє науковим досягненням усіх учасників освітнього процесу.

Основними складовими якості освіти можна вважати «якість цінностей, цілей і норм (врахування в освітньому процесі вимог різних груп споживачів до надання освітніх послуг), якість навчально-виховного процесу (якість змісту освіти, технологій та рівень навчально-методичного забезпечення), якість умов (рівень матеріально-технічної бази та соціальної інфраструктури ЗВО), якість результату освіти (готовність випускників навчального закладу до виконання професійної діяльності)» [3, с. 106].

Результативність управління якістю освіти визначається такими показниками, як кількість та кваліфікація персоналу, співвідношення студентів та викладачів, наявністю планів, навчальних програм, рівнем матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів тощо. Тому, фінансування закладів вищої освіти з державного бюджету відбувається за такими показниками: кількість здобувачів, які навчаються на бюджетній основі, обсяг навчального навантаження, якість наукової діяльності, показник міжнародного визнання за одним з міжнародних рейтингів, працевлаштування випускників за отриманою спеціальністю. Такий підхід МОН щодо державного фінансування ЗВО є суто комерційним, він пов'язаний з економією бюджетних коштів [4], але уповільнює «тенденцію виходу навчальних закладів у світовій освітній простір із комерціалізацією матеріалів, що розробляються для широкого кола здобувачів освіти» [3, с. 107].

На наш погляд, державна освітянська політика має бути сконцентрована на підвищенні якості освіти, яка б відповідала вимогам європейських стандартів.

Визначальним у державній освітній політиці повинно бути формування механізму ефективного управління якістю освіти, складниками якого є система моніторингу якості освіти та запровадження інституту незалежного оцінювання досягнутих результатів функціонування освітньої галузі [3].

Отже, при формуванні такого механізму, необхідно дотримуватись визначених вище принципів, послідовно визначати нагальні потреби у підвищенні ефективності управління якістю освіти та удосконалювати діючу законодавчу базу.

Інформаційні джерела

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Шанскова Т. І. Сучасні пріоритети управління якістю освіти закладів вищої освіти: кафедральний рівень // Парадигмальна модель керівника сфери освіти у контексті євроінтеграційних процесів: Матеріали міжнародного форуму управлінської діяльності (18 – 19 травня 2019 р. м. Тернопіль). Тернопіль: КРОК, 2019. С. 98 – 103.
3. Галіцан О. Хіль О., Кириленко Я. Управління якістю вищої освіти в умовах євроінтеграційних процесів // Український педагогічний журнал. 2021. № 2. С. 103-112.
4. Закон України Про державний бюджет України на 2024 р. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2023, № 97-100, ст. 393. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>).